

A. M. DE JONG, *Naar zonnige landen in donker getij*, met 46 illustraties, Amsterdam, Em. Querido's Uitgevers Maatschappij, 1927.

Een reis te mogen maken naar zonnige landen, als het weer bij ons nog guur is, druilerig en ongestadig, wie die er geen lust in zou hebben, — vooral als die reis ons zoo aangenaam mogelijk gemaakt wordt?

A. M. de Jong werd in zijn functie van journalist door een Noorsche Scheepvaartmaatschappij uitgenoodigd, met hun stoomjacht de Meteor, een aangenaam, niet te groot schip, een reis van een maand te maken. Het jacht zou verschillende zuidelijke kusten aandoen en de reiziger werd in de gelegenheid gesteld, Monaco, Napels, Messina, Alexandrië, Palestina, Egypte, Athene, Malta en Corsica te bezichtigen. Een aanlokkelijk voorstel! De Jong geniet van de verrukkelijke zeereis, hij zet zijn gemoed en zijn zinnen open, hij luiert, bewondert, hij let op — en de korte oponthouden op verschillende kusten benut hij intens. Toch is hij geen fanatiek toerist; hij wil met een onbevangen gemoed, met een rustige zielsgesteldheid de verschijnselen der wereld in zich opnemen — hij heeft een afkeer van de nerveuse krampachtigheid der sightseeing en juist daardoor waarschijnlijk gelukte het hem in die eene maand vrij veel te zien en te beleven. Voor bereisden en wetenschappelijke lezers zullen deze journalistieke verslagen wel weinig nieuws bevatten, maar om de frischheid der opmerkingen toch nog wel de moeite waard — en voor den leek zijn ze heel aardig, want zij zijn vlot en fleurig, hier en daar heel grappig en overal zonder pose. Een gezond man met een helderen blik gaat op reis en geniet; hij vertelt er van zonder geleerdheid of gewichtigheid. Deze reisherinneringen zijn niet heel goed geschreven en al lezend beving ons een plotseling heimwee naar Couperus die zoo'n gracieuze rythme had voor zijn reisbeschrijvingen, wiens verfijnde stijl op een poëtischer bewogenheid en een grooter cultuur wees. Toch, hoewel men bij De Jong geen deugdelijke kennis der oudheid veronderstelt, toch boezemt zij hem wel belangstelling in, hij put zooveel mogelijk uit wat hij weet om te begrijpen, datgene wat hij ziet — d.w.z. hij tracht den geest der verschijnselen te vatten, en dat is reeds veel. Hij heeft schik in den Oosterling, hij heeft eerbied voor de Joden in Palestina, hij vertelt boeiend van het werk der Zionisten — hij betreedt met ontzag de Heilige Plaatsen der Christenheid — Nazareth, Bethlehem met de geboortegrot, Palestina met het Heilige Graf, maar zijn ontzag verkeert in weemoedige ontzuivering als hij ziet dat zelfs de heiligste plekken der wereld de menschheid niet zooveel ontzag in boezemen, dat zij er haar partijzucht en bemoeizucht van verwijderd houdt. Slechts het veld waar, volgens de overlevering, den Herders de geboorte van Jezus werd verkondigd, ligt onaangetast.

„Het veld der herders ligt nu als toen, stil en tierloos, te midden der andere velden; nergens zijn er teekenen van de al te klaarblijkelijke